

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništvo št. 50 — Telefon
— upravnništvo št. 323 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN

Karl danes zapustil Mažarsko.

Proglas na Mažare.

LDU Lausanne, 4. aprila. (Dun. KU) Pri preiskavi, ki sta jo izvršila policijski nadzornik Pattera in še en policijski nadzornik v Pranginsu, je izjavila bivša cesarica Zita, da je Karl odpotoval v četrtek 24. m. m. zjutraj iz Pranginsa. Ona je priprava vse potrebno za potovanje in je sama vedela za njegove namene.

LDU Dunaj, 4. aprila. (Dun. KU) »Korespondenz Herzog« javlja: Pozno v noči iz Budimpešte dospelo vesti poročajo, da so se pogajanje med Budimpešto in Sobotiščem končala s kompromisom. Karl bo pred odhodom iz dežele izdal proklamacijo na madžarski narod, v kateri bo izjavil, da ima še vedno pravico na madžarski prestol in da se umakne le sili sedaj merodajnih razmer. Pri tem bo poudarjal svoje popolno zaupanje v politično zrelost madžarskega naroda. Ista korespondenca je dobila iz Sobotišča poročilo, da je Karl po svojih zaupnikih madžarske vlade popolnoma poučen o mišljenju strank narodne skupščine in tudi o mišljenju vlade same. Kakor se

doznava, je Karl sedaj pripravljen, ozirati se na trenutne težkoče in z ozirom na grozeče zunanje komplikacije izpremeniti svoje prvotne smernice svoje akcije. V tem primeru se računa s tem, da odpotuje Karl že jutri.

LDU Dunaj, 5. aprila. (Dun. KU) Kakor javljajo listi, bo posebni vlak, ki pelje bivšega cesarja Karla v Švico, odšel proti štajerski meji davi ob pol sedmih. Kot spremstvo potujejo z njim trije ententni častniki, in sicer en angleški, en francoski in en italijanski, dva višja uradnika dunajskega policijskega predsedstva, šest kriminalnih uradnikov, dva stražna uradnika dunajskega policijskega ravnanstva s šestimi stražniki in z osmimi možmi državne brambe, poslanca Sever in Müller in en uradnik zunanjega ministrstva. Bivšega cesarja spremljajo tudi legacijski svetnik Marschowsky, legacijski tajnik grof Castaldo, grof Hunyady in zdravnik dr. Wenhardt iz Budimpešte, ki zdravi razkralja.

Male entente in Karl.

LDU Praga, 4. aprila. (Dun. KU) »Pondelnik« javlja, da se je v aferi Karla Habsburškega sklenila med Prago, Belgradom in Bukarešto pogodba za skupno postopanje. Praški nasveti so se sprejeli in prav tako tudi belgrajski predlogi glede takojšnjega nastopa. Že včeraj v Budimpešto poslani ultimatum se bo v prihodnjih urah izročil madžarski vladi. Za primer, da bi se pustolovščina bivšega cesarja ne likvidirala po zahtevah, je češkoslovaška vlada odredila vse potrebno in vojaška oblastva so pripravila vsa, kar je vlada spoznala za potrebno. Enake priprave je odredila tudi jugoslovanska vlada. Na merodajnem mestu se pričakuje, da bo stvar najkasneje v 48 urah končana in da ne bo potreba nasilnih sredstev. Vlade male entente so odločene, da vso zadevo Karla Habsburga končno javno uredijo in da dobe za ta smoter trajna jamstva.

LDU Pariz, 4. aprila. (Wolff.) »Petit Parisien« je naprosil češkoslovaškega ministra za zunanje posle dr. Beneša za izjavo o koraku bivšega cesarja Karla. List objavlja brzojavno ministra dr. Beneša z dne 3. aprila, v kateri se veli, da Čehi ne bodo nikdar dovolili povratka kakšnega Habsburžana. Iz za prvega trenutka je vlada sporazumno z Italijo, Jugoslavijo in Rumunijo intervenirala na Madžarskem in naznanila najbolj energične odredbe za primer, če bi madžarska vlada in madžarska narodna skupščina ravnala proti sklepom poslaniške konference in proti politiki male entente. Tega stališča ne bomo zapustili. Nasprotno, zahtevali bomo zadostne ga-

rancije zoper ponovitve takega dogodka. Vsi, ki so se udeležili pustolovščine, morajo spoznati, da se taki poizkusi ne smejo ponavljati. O tem se strinjamo z vsemi našimi prijatelji male entente. Izvršene so vse potrebne vojaške priprave.

LDU Budimpešta, 4. aprila. (MKU) V klubu poslancev krščansko-socialne zveze je predsednik Narodne skupščine Štefan Rakowsky v ponedeljek zvečer sporočil podrobnosti o svojem obisku pri razkralju Karlu v Sobotišču. Rakowsky je izjavil, da je Karl resnično obolel. Njegovo prehlajenje je resnega značaja. Stranka malih poljedelcev je imela konferenco, na kateri se je na predlog poljedelskega ministra Štefana Szabo-Nagyatada sklenilo, staviti na dnevni red narodne skupščine vprašanje odgovornosti v zadevi prihoda razkralja na Mažarsko. Ako bi se razkralj v ponedeljek se nahajal na Mažarskem, se odgodi razprava glede vprašanja odgovornosti na sejo dne 7. aprila.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Včeraj se je vršila ministrska seja pod predsedstvom regenta Aleksandra. Sklepalo se je o korakih ki jih je podvzela naša vlada povodom vrnitve cesarja Karla v Mažarsko. Pašić je prečital noto, ki jo je naš poslanik v Budimpešti, dr. Milojković, izročil mažarski vladi.

LDU Bern, 4. aprila. (Dun. KU) Švicarska brzojavna agentura javlja iz Haaga: Ker razkralj Karl še vedno ni zapustil Sobotišča, se zbirajo ob mažarski meji češkoslovaške čete v svrhu vojaške de-

monstracije proti Mažarski. Na vseh železniških progah, ki vodijo iz Češkoslovaške na Mažarsko, se je že v soboto ponoči ukinil promet.

Pretep v ustavnem odboru.
Burne razprava o kancelarparagrafu.

Belgrad, 4. aprila. (Izv.) Na današnji seji ustavnega odbora je povodom razprave o »kancelarparagrafu« govoril dr. Žerjav in na ostuden način napadel slovensko duhovščino, predvsem škofa Jegliča. — Med govorom poslanca dr. Šimraka je prišlo do burnih prizorov, kakršnih še ni bilo. Demokrati, ki so jih dokazi dr.

Šimraka razjarili, so navalili nanj in prišlo je do tepeža. Radikalni poslanci se tega barbarskega čina niso vdeležili, pač pa so demokratom očitali, češ, če jih ni sram, da jih gre 20 na 2. Seja je bila prekinjena. — Vsled tega demokratskega izpada vlada v vseh resnih političnih krogih veliko ogorčenje.

Demokratski klub pred razkolom?

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Tako, ko se sestane konstituenta, bo minister notranjih del Drašković podal svojo demisijsko. Kot vzrok se navaja slabo zdravje, ki naj prikrije pravi vzrok, namreč nesporazum v demokratskem klubu, ki je nastal vsled tega, ker so demokratski ministri pristali na ime: SHS in popustili v temeljni točki demokratskega programa, v agrarni reformi. Njegov naslednik naj bi postal Davidović, ki pa kandidature odklanja. Verjetno je, da zavzame njegovo mesto bivši minister pravde, Timotijević.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Iz demokrat-

skih krogov se širijo vesti o velikih napestih, ki vladajo v demokratskem klubu. Zadnje dni je prišlo do velikih nesporazumov med člani bivše srbsko-hrvatske koalicije na eni in med člani bivše srbske samostalne stranke na drugi strani. Vključevanje demokratov v voditelje, da so vse vesti o razcepu kluba netočne, vendar se v parlamentarnih krogih vzdržujejo vesti, da se bo desno krilo demokratov pridružilo radikalni stranki, v katerem slučaju pa bodo iz nje izstopili pristajši Protiča. Levo krilo demokratov pa se bo priključilo socialnim demokratom.

Stavka rudarjev na Angleškem.

LDU London, 3. aprila. (Reuter.) Na zborovanjih transportnih delavcev in železničarjev so govorniki izrazili svoje simpatije za stavko rudarjev.

LDU London, 4. aprila. (Wolff) V mnogih okrajih so železničarji sklenili podpirati rudarje. Od zastopnikov delavske trozveze oddane izjave se tolmačijo tako, da se bodo železniški in transportni delavci nemara pridružili rudarjem.

Konec komunističnih nemirov v Nemčiji

LDU Berlin, 4. aprila. (Wolff.) Na posameznih krajih se delavci polagoma vračajo na delo. V levem Porenju je delo zopet vzpostavljeno, stavka samo ena skupina. Rensko-pruska rova 4 in 5 so izpraznile belgijske čete; pri tem sta bila ubita dva komunisti, eden pa je bil težko ranjen. Rove so zasedli belgijski vojaki.

Zakonodajni odbor.

LDU Belgrad, 4. aprila. (ZNU) 44. sejo ustavnega odbora je otvoril predsednik Ninčić ob 16. uri. Člen 5 prehodnih naredb se glasi: »Za izenačenje zakonodajstva in

uprave v državi se ustanavlja krajši postopek. Vsi zakonski predlogi, ki imajo kot predmet izenačenje zakonodajstva in uprave bodisi, da jih predlaga vlada ali posamezni poslanci, se preko ustavotvorne skupščine pošljejo posebnemu zakonodajnemu odboru 60 poslancev, izvoljenih po načelu sorazmernosti. Poročilo zakonodajnega odbora s predlogom, ki ga stavi odbor, se pošlje ustavotvorni skupščini v rešitev. O teh predlogih glasuje skupščina enkrat in jih ali v celoti sprejme ali pa odkloni. Pred glasovanjem sme po en poslanec vsake stranke dati kratko izjavo. To se je odredilo zato, da bi se taki zakoni mogli sprejeti čimprej. Tak kratki postopek za izenačenje zakonov in uprave v državi se more porabljati pet let od dne, ko stopi ta ustava v veljavo. Izjemoma se lahko tudi podaljša. Podaljša se, ako se ugotovi, da je neobhodno potreben, dokler traja ta skupščina kot zakonodajna skupščina. Ustavni odbor vrši dolžnost tega zakonodajnega odbora, ker se v zmislu drugega poglavja tega člena izpolni še z 18 člani. Potemtakem ostane ustavni odbor isti, za eventualne potrebe pa se bo novi odbor povečal za 18 oseb. — Poslanec Gjonović se s tem ne strinja, ker se je prej pustila zakonodajstvu v ustavnem načrtu široka svoboda, sedaj pa se smatra za potrebno, da se delokrog narodne skupščine zoži. Ta člen se sprejme z večino glasov. — Čita se kratek članek kot dodatek k 4. členu: Do-

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

49

Nidija je narahlo zardela. »Zaradi tega,« je hladno odvrnila, »ker sem si vaju vedno predstavljal, da sta različna, in človeku dobro dene vedeti, da ima prav.«

»Čemu pa si si predstavljala, da je Glavk sodoben?« je rekla Jona mehko.

»Godbi!« je odvrnila Nidija in povsila oči.

»Prav imaš,« si je mislila Jona.

»Čemu pa si mislila, da je Jona podobna?«

»Tega pa ne morem povedati,« je odgovorila slepa deklica; »ne poznam je še dovolj dolgo, da bi mogla dati mojemu ugibanju obliko.«

»Potem ti pa jaz povem,« je rekel Glavk strastno; »kakor sonce je, ki ogreva — kakor val, ki poživlja.«

»Sonce včasih žge, in val včasih pogoltno,« je odgovorila Nidija.

»Potem pa vzemi tele rože,« je rekel Glavk, »in njihov vonj naj ti predstavlja Jono.«

»Žal, rože zvonejo,« je rekla Napolitanka nagajivo.

Mej takim razgovorom so jim minevale ure; ljubimca sta se zavedala samo jasnosti,

smehljanja ljubezni, slepa deklica pa je samo čutila svojo temo, njene muke, pa silnost ljubosumnosti in njeno gorje.

Ko so počasi pluli dalje, je Glavk še enkrat vzel liro v roke in je ubral tako prekrasen in radosten spev, da se je celo Nidija prebudila iz svoje zanišljenosti in je od začudenja zaklicala.

»Sedaj vidiš, otrok moj,« je vzkliknil Glavk, »da vseeno se znam zadeti značaj ljubavne godbe in da nisem imel prav rekoč, da sreča ne more biti vesela. Poslušaj, Nidija! Poslušaj predraga Jona! Poslušaj, še enkrat!«

TRETJE POGLAVJE.

Med prvimi kristjani.

Nazareneec, ki mu je sledil Apeid, je kmalu dospel do Sarna; reka, ki je zdaj majhna vodica, je takrat veselo tekla proti morju; neštene ladije vseh velikosti so plavale po njeni gladini, v kateri so se zrcalili vrhovi, kopeli, palače in templji pompejskega mesta. Olin je naravnal svoje stopinje proč od bolj šumnih, obiskanih bregov, proti poti, ki je nekoliko korakov oddaljena od reke, držala sredi senčnatih drevja. Ta pot je bila zvečer najbolj priljubljena šetališče Pompejcev, ob dnevni vročini in delu pa je redkokoli zahajal tja, kvečjemu gruča igrajočih se otrok, kakov modrujoč poet ali pa pregovarjajoč se modrijani. Na najbolj od reke oddaljeni strani je rastla bujna zelenika med bolj nežnim in hitrej-

še preminujočim rastlinjem, in iz te zelenike (pušpan) so bile narejene neštene fantastične podobe, včasih favni in satiri, včasih majhne egiptovske piramide, včasih zopet črke, ki so skupaj dajale ime kakšnega priljubljenega ali odličnega državljana.

Ta pot je bil sedaj, ko je solnce stalo navpično, docela zapuščen, vsaj razum Olinta in svečenika ni nobena druga postava motila samote. Sedla sta na eno od klopi, ki so bile razpostavljene v presledkih med drevesi, obrnjena proti rahli sapici, ki je počasi pihljala od morja, čegar valovčki so plesali in se lesketali pred njima: čudna, nasprotujoča si dvojica: vernik najzadnje in svečenik najstarodavnejše vere sveta!

»Odkar si tako nenadno odšel od mene, je rekel Olin, ali si bil srečen tačas? Ali je tvoje srce našlo zadovoljnost pod temi svečeniškimi oblaki? Ali si hrepenel po glasu božjega slika gal tolažilnega iz Iridnih orakljev? Ta vzdihljaj, ta proč obrnjeni obraz mi dajejo odgovor, kakor ga je napovedala moja duša.«

»Oj,« je odgovoril Apeid žalostno, »pred seboj vidiš nesrečnega, zmedenega človeka. Izza svojih otroških let sem oboževal sanje kreposti; zavidal sem svete ljudi, ki jim je po volinah in samotnih svetiščih bilo dano živati družbo nadzemskih bitij. Vse moje dni mi je razjedalo mrzlično, nejasno hrepenenje, noči pa posmehljive a svečane prikazni. Zapečlan po tajinstvenih prerokbah sleparja sem oblekel ta oblačila; moja narava (odkrita ti

priznam) se je uprla sprico tega, kar sem videl in il primoran se vdeleževati. Iskajoč resnico sem postal zgolj služabnik lažnivosti. Tisti večer, ko sva zadnjikrat bila skupaj, me je navdal z upi isti slepar, ki bi ga bil moral že bolje poznati. Jaz sem — nič za to! — nič za to! naj zadostuje, k preneglosti in žalosti sem pridodejal še krivo prisego in greh. Koprena pa je sedaj za vedno odtrgana z mojih oči — vidim lopova, kjer sem bil poslušen polbog; zemlja se mi temni pred očmi, v najgloblji prepadu teme sem; ne vem, ali so bogovi zgoraj — ali smo mi otroci naključja — ali je za to omejeno, žalostno sedanjost — nič ali drugo življenje; povej mi torej o svoji veri, razreši mi te dvome, če v resnici imaš moč.«

»Ne čudim se, je odgovoril Nazareneec, »da si tako grešil, da si tak dvomljivec. Pred osemdeset leti človek ni imel zagotovila od Boga, tudi ne o gotovi prihodnosti onstran groba. Novi zakoni se oznanjajo njemu, ki ima ušesa — nebesa, pravi Olin, se razodevajo njemu ki ima oči — žuj torej in poslušaj.«

In Nazareneec je z vso resnostjo človeka, ki ima gorečo vero in je vnet za izpreobrnjenje, razodeval Apeidu zagotovila svetopisemske obljube. Govoril je najprej o trpljenju in čudežih Kristovih — plakal je, ko je govoril; nato se je obrnil do slave Održenikovega Vnebohoda — do jasnih prerokb razodenja. Opisal je ona čista, nečutna nebesa, ki so določena za čednostne, pa ogenj in muke, ki so morda krivda.

kler se v zmislu člana ... ne sklone statut, ostane v veljavi statut, predpisan 30. avgusta 1909 in objavljen v »Srpskih Novinah« 26. februarja 1911. Razprava o tem se preloži na pozneje. — Člen 6 se glasi: »Ko stopi v veljavo ta ustava, ostanejo začasno sedanje pokrajinske uprave, dokler se postopno ne prenesejo njihovi posli na ministristvo in oblastne uprave ne uredijo po zakonih, ki se bodo o tem izdali. Pokrajinsko upravo bo za ta čas vodil pokrajinski namestnik po načelnih oddelkih pod neposrednim nadzorstvom ministra za notranje stvari in kot organ pristojnih ministrov na podlagi dosedanjih zakonov in uredb. Zakoni sprejeti potem, ko stopi ta ustava v moč, pokrajinskim upravam ne morejo podeljevati novih pristojnosti. Ministrski svet bo odločil, kateri posli se bodo tudi še pred njihovo končno likvidacijo prenesli na posamezna ministristva, v kolikor ne vsebujejo poslov, ki po ustavi in zakonu ne spadajo v pristojnost oblasti. Ministrski svet bo istotako odločil o prenosu poslov iz pokrajinskih uprav na posamezne oblasti v zmislu ustave. Radi priprav za prenos poslov pokrajinskih uprav bo vsak ministar za svoj resort sestavil komisijo treh oseb, od katerih bo eno predlagal pokrajinski namestnik. On bo najdalje v treh letih izvršil vse potrebno, da se prenos izvede v redu, ki potem ne sme presegati enega leta. Pokrajinskega namestnika imenuje kralj na predlog ministra za notranje stvari. Stranke imajo pravico pritožbe na drž. svet v upravnih sporih, v katerih odločuje začasno pokrajinska uprava kot prva in zadnja instanca.

ITALIJANI SE UMIKAJO IZ DALMACIJE.

LDU Split, 4. aprila. (ZNU) Davi je naša vojska in orožništvo s predsednikom Dalmatinske vlade dr. Desnico in generalom Miličevićem odšlo, da zasede Knin. Ljudstvo je pričakovalo našo vojsko in ji priredilo burne ovacije, pri čemer se je vzklikalo kralju Petru, regentu Aleksandru in dr. Trumbiću. Med 15. in 16. uro se je sestala naša vojska, ki je prišla iz Bosne s sprevedom, ki je prišel iz Splita preko Vrlika. Pred prihodom naše vojske v Knin so Italijani razglasili, da se smejo razobesiti zastave šele en četrti ure po njihovem odhodu, ljudstvo pa je vključ temu že prej izobesilo zastave. Italijani so nato prišli z oklopnimi avtomobili in grozili, da bodo streljali, če se zastave ne odstranijo. Da se izognejo prelivanju krvi, so naši ljudje sneli zastave. Čez pol ure je prišlo našo orožništvo, ki ga je na kolodvoru pričakovala velikanska množica ljudstva. Ob dvajsetih je kninska občina priredila proslavo osvoboditve. Ženske so s cveticami obsipale naše vojake. Italijani so odnesli vse, kar so mogli odnesti, kar pa niso mogli, so poškodovali. Poštni in brzojavni urad je popolnoma izropan. Odnegli so tudi ves material za graditev ličko-dalmatinske železnice. General Miličević je odšel v bližnjo vas Bisкупija, kjer je obiskal grob narodnega mučenika Onizina Popovića.

FAŠISTOVSKI NEMIRI V ITALIJI.

LDU Bologna, 3. aprila. (Stefani.) Fašistovski kongres je s pozdravnim nagovorom otvoril Benito Mussolini. Po kongresu je korakal skozi mesto svečan spreved. Mesto je bilo v zastavah. Dopoldne ni bilo nobenih incidentov. Popoldne pa so iz neke kavarnе streljali na fašiste. Policija je aretirala dve osebi, od katerih je ena že priznala, da je streljala. Stražniki so komaj preprečili, da niso fašisti vdrl v kavarno. Vdrli pa so v socialistični klub, odkoder je tudi padlo nekaj strelcev. Vrgli so iz poslopja vse mize in stole ter vse spise na cesto in jih sežgali. Zvečer je bil po mestu obhod z bakljami, pri katerem ni bilo incidentov.

GRKI SE UMIKAJO PRED TURKI.

LDU Pariz, 3. aprila. (Havas) »Tempe« objavlja nastopno brzojavko iz Carigrada z dne 3. t. m.: Uradno vojno poročilo kemalistov javlja, da se je velika bitka, ki se je bila že en teden pred Eski-Shehorjem, končala s popolnim odbitjem vseh grških napadov. Turški protinapad se je pričel 31. marca in je prisilil grške čete, da so se umaknile. Sovražniku so vzeli mnogobrojen plen. Umikajoči se sovražnik je zapalil vasi.

LDU Atene, 2. aprila. Agence Havas javlja: Kralj Konstantin je odpotoval na malo-azijsko fronto. Vpoklicani so rezervni častniki in podčastniki letnikov 1913 do 1916 in grški begunci letnikov 1913, 1914 in 1915.

LDU Carigrad, 4. aprila. »Agence Havas« javlja ob 12.30 popoldne: Vesti o splošnem umiku grških čet za črto pri Brusi se potrjujejo. Turki energično zasledjujejo Grke.

BOJI NA IRSKEM.

LDU London, 3. aprila. (Reuter.) Kako poročajo »Manchester Guardian«, so pri hišni preiskavi v sinfajnovskem društvu sinfajnovci streljali na policijske agente in ranili dva med nimi. Tudi redari so stre-

ljali; mrtev je en sinfajnovec, eden pa ranjen. Aretirali so 12 sinfajnovcev.

KOMUNISTIČNA AGITACIJA.

LDU Berlin, 4. aprila. (DunkU) »Vorwärts« objavlja pismo moskovskega proizvodnega mednarodnega sveta delavskih strokovnih organizacij, naslovljeno pisarni sveta v Berlinu, ki se končuje tako-le: »Dotični, ki prinese to pismo, bo prinesel tudi denarja. Prosimo, da nam vsak teden brzojavno označite svoje izdatke, nakar vam bomo brez odlašanja pošiljali potrebnih sredstev.« Provizorni svet je baje ustanovljen v okviru komunistične internacionalne strokovnih organizacij.

Politični dogodki.

+ Čemu taka izjava? LDU Atene, 3. aprila. (Dun. KU) Belgrajska vlada je naznanila, da nima proti Grčiji nobenih sovražnih namenov.

+ Ententa diktira. Med Češkoslovaško in Nemčijo so se bile proti vsemu pričakovanju razvile najboljše razmere: obe državi sta pač gospodarsko tesno navezani druga na drugo. Češkoslovaška prodaja Nemcem svoj rujav premog, Nemci njej svoje surovine in industrijske poluizdelke. Razen tega vodi iz Češkoslovaške najkrajša pot na morje preko Nemčije — po Labi. V te sosedske in gospodarske odnose je sedaj neusmiljeno posegla ententa, ki diktira Češkoslovaški, naj se pridruži takozvanim sankcijam proti Nemčiji t. j. naj se udeleži gospodarske vojne proti Nemčiji in prekine z njo vsak gospodarski promet. S tem bi postala gospodarska blokada Nemčije popolna. Toda s tem bi pa bila tudi Češkoslovaška najobčutnejše zadeta v svojem gospodarstvu in vsem notranjem razvoju. Zato je Češkoslovaški ukaz iz Pariza skrajno mučen, toda upreti se mu bo težko upala, ker bi izguba ententne dobrohotnosti istotako pomenila zanjo enako težak položaj. Tako se ententno prijateljstvo vsem malim državam, ki so nastale pod njeno zaščito, izkazuje kot dvorezen nož, ki ne pozna milosti, kadar gre za koristi velikih »zaščitnikov«.

+ 5 milijonov dolarjev za poljske žide. »Dziennik Gdanski« poroča, da je »ameriško-židovski komite« že poslal varšavski filijalki 5 milijonov dolarjev v prospeh židovskega gospodarskega napredka na Poljskem. V vseh večjih poljskih mestih bodo ustanovili mestne filijalke, ki bodo začele poslovati v začetku meseca junija t. l.

Dnevni dogodki.

— Grozna posirovelost med šolsko mladino. Češki listi poročajo: Krojačica 19 letna Amalija Černa iz Prage je šla te dni proti večeru s svojo tovarišico Jirkovo k šivlji po mero za nova krila. Pred stanovanjem šivlje je stal Ar. Houdek, 14 letni učenec II. razr. meščanske šole v Libni. Deček jima ze zastopil pot ter ji vprašal, kaj iščeta v hiši. Deklici ste ozlovoljeni vprašali, čemu vprašuje, na kar ji je začel surovo zmerjati. Jirkova ga je vprašala, zakaj ju ustavlja. Nato je Houdek potegnil nož in jo je ranil na vratu. Ko je Jirkovo začelo na vratu ščepeti, je vprašala prijateljico, naj pogleda, kaj ima na vratu. Ko je Černa videla, da Jirkova na vratu krvavi, je hotela dečka kaznovati, ali paglavca je porinil Černa nož v vrat in ji prerezal žilo privodnico, da je začelo mlado dekle silno krvaveti. Nemudoma so poslali po rešilni voz, ali predno je prišel avto rešilne postaje na mesto, kjer se je zgodil zločin, je 19 letna mladenka že izdihnila. Mladi zločinec je že v roki pravice. — Človeka spreleti zona, ko vidi, kako posurovela je današnja mladina!

— V Strossmayerjev spomin. Jugoslovanska akademija v Zagrebu bo priredila letos običajno zadušno slavnost za svojim ustanoviteljem Strossmayerjem dne 8. aprila na poseben svečan način. Črno sv. mašo z rekviem bo opravil nadškof dr. Bauer v stolnici. Slovesnosti se vdeležo zastopstva javnih korporacij in šolska mladina.

— Umor ali uboj? V Križki vasi pri Višnjigori je na Belo nedeljo popoldne ob 3. uri gerent občine Križka vas, Janez Zupančič vulgo »Selan« z lovsko puško ustrelil Janeza Zajca vulgo »Vratarič« iz iste vasi. Zajc, ustreljen v prsi iz bližine, je bil takoj mrtev. Zapuščena žena, otroka in mater. Morilec se je javil sam orožnikom, doma zapuščena žena, očeta in 9 otrok. Vzrok so občinske volitve. Ali je Zupančič streljal v silobranu, ali v duševni zmedenosti, ali je namenoma izvršil umor, bo pokazala preiskava.

— Uboj pri Grosupljem. Na cesti pri Račni in grosupljski okolici so se te dni topli kmečki fantje. Pretep je bil zelo silovit. Med pretepom je nekdo udaril 18-letnega posestnikovega sina Jakoba Nučiča iz Predolj s kolom tako močno po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla. Prebil mu je črepanjo. Nučiča so prenesli na njegov dom, kjer je podlegel težki poškodbi. Kmeti fantje z ilove gore, ki so povzročili pretep.

so po dejanju pobegnili v gozdove in se skrivajo pred orožniki.

— Za internacionaliziranje konzularne akademije na Dunaju. Razni dunajski strokovnjaki se oglašajo v javnosti za to, da se avstrijski konzularni akademiji zagotovi nadaljnji obstoj na ta način, da se internacionalizira. To bi bila potem edina visoka šola svoje vrste na svetu.

— Nove občinske naprave v Zagrebu. Zagrebska mestna občina ustanovi nemudoma lastno mlekarstvo gospodarstvo, kjer bodo za začetek gojili 40 krav in približno 100 prešičev. Krmo bodo pridelovali na lastnih zemljiščih. Mleko dobe mestni otroški in bolniški zavodi. — Dalje je zagrebska mestna občina že začela graditi novo kopališče na Savi, ki bo imelo 80 posebnih in 2 zbiralni kabini ter 50 m dolg plov. Kopališče se otvori koncem maja t. l.

— 300 vagonov koruze zgorelo je te dni v Gizelinem mlinu v Budimpešti.

— Prve zrele črešnje trgajo v Dalmaciji. Pri nas se najzgodnejše črešnje še-le razcvetajo.

— Velik vlom na Dolenjskem. Po Dolenjskem, zlasti v Belikrajini se klatijo razne ciganske tolpe, ki vseprek krađejo in izvršujejo drzne vlome. Te dni so neznani zlikovci vlomili v stanovanje Petra Bizala v Staremtrgu pri Črnomlju ter mu odnesli za 30.000 K raznega blaga.

— Ukraden gonilni jermen. Na žagi kamniške mestne korporacije v Slakovci je bil 6000 K vreden gonilni jermen ukraden.

— Ukraden poljski trgovec. V večernem vlaku Zagreb — Zidani most je bil ukraden poljski trgovec Fran Slaszak. Zepar mu je izmaknil 8500 K denarja, trgovsko korespondenco in en bančnik ček.

— Tatvina dragega briljanta. V Zagrebu je bil industrijalcu Mihaelu Polgarju ukraden 200.000 K vreden briljant. Za tatovom ni nikakega sladu.

— Že v tretji požar na Šmarni gori! V nedeljo okoli 7. ure zvečer je že zopet — in to v tretjič — nastal požar na Šmarni gori. Na vižmarski strani v veliki goščavi se je vžgala suha trava in goste resje. Ogenj se je strahovito hitro širil v obliki podkve po vsem gozdnem kompleksu. Gorelo je pozno v noč. Bil je pravi kres. Čudno je, da vedno, ko se vračajo zadnji izletniki z gore, nastane požar. Gotovo mora biti v igri kak zlobna roka!

Ljubljanski dogodki.

Ij Irma Polakova, rojena Ljubljancanka, je te dni praznovala na zagrebškem gledališču 25 letnico svojega umetniškega delovanja kot operna pevka. V gledališču se je vršila slavnostna predstava, pri kateri je prirejalo občinstvo Polakovi nepopisne ovacije in jo obsipalo s cvetjem. Regent Aleksander je Polakovo ob tej priliki odlikoval z redom sv. Save IV. razreda.

Ij Požar na Golovcu. V nedeljo okoli 3. ure popoldne se je vnela na Golovcu nad Pogačnikovo hišo Hradeckega cesta 36 trava in resje. Ker sedaj vlada vedno hujska spomladna suša, se je ogenj začel naglo širiti. Trije gasilci in trije stražniki so s pomočjo večjega števila civilistov požar udušili. V površini 15 m² je zgorela vsa suha trava in resje. Zažgali so baje otroci!

Ij Poškodba pri Jolu. Delavki Alojziji Snej v tovarni K. Polak je stroj zmečkal dva prsta leve roke. Črta je v bolnico.

Ij Z vlaka je padel. Fremikač južne železnice, 61-letni Antor Tancić je padel z vlaka med vožnjo tovarnih vlakov v tobač. tovarno. Pri padcu je zadobil lahke telesne poškodbe.

Ij Napad na nadzornika bolnikov. Poduradnik »Okrajne bolniške blagajne« v Ljubljani France Dežman ima dolžnost, da nadzoruje obolele člane »Okrajne bolniške blagajne«. Dne 19. januarja letos je nadzoroval v Dobrunjah bolnika Franca Zupančiča. Ko je odhajal, ga je pa napadel Blaž Dimnik, ga sunil z nogo v nogo, ga oklofotal in kričal: »Denar ste mi požrli! Ako nimate dosti, Vas sunem še enkrat!« Dimnik je bil na Dežmana jezen, ker ga je ta bolniški blagajni meseca decembra 1920 javil kot zdravega. Deželno sodišče je prisodilo Dimniku 8 tednov ječe.

Ij Hudobna poškodba. Po noči od nedelje na ponedeljek je neznan hudobnež napadel pri neki gostilni v Trnovem Vinokota Zabukovec. Vrgel mu je debel kamen tako nesrečno, da mu je prebil kožo nad levim očesom. Močno krvaveč je moral Zabukovec oditi v deželno bolnico, kjer so mu rano izprali in zašili. Napadalec je do sedaj nepoznan.

Ij Beg iz zaporov. Delavec, 21-letni Jože Mihelič je pobegnil iz zaporov deželnega sodišča v Ljubljani. Na sebi ima obleko kaznjencea.

Ij Tatvina suknje. Mizarskemu pomočniku Francetu Prosenu v Zg. Šiški je bila ukradena siva suknja, vredna 1500 kron.

Ij Tatvina drobnarije. Trgovec Ivan Dular iz Rožne doline je v restavraciji hotela »Strukelj« shranil kovčeg, iz katerega so mu bile ukradene razne broške, uhani, verižice in korale v skupni vrednosti 7500 kron. Tat je neznan.

Brezvestnost socialdemokracije.

Kakor znano, se je češkim socialistom njihova protiverska odpadniška propaganda jako dobro obnesla; na tisoče ljudi izstopa iz cerkve. Toda kaj sedaj? Ali naj ti ljudje poslej žive brez vsakega notranjega življenja kakor ljuba živina? Da to ne gre, so izpredvideli tudi socialni demokratje, ki jih postaja strah nepričakovanih uspehov svoje protiverske gonje. O tem priča okrožnica, ki so jo razposlali svojim zaupnikom in ki jo sedaj objavljajo krščanski listi. V tej okrožnici priznava tajništvo »Socialno-demokratskih brezvercev«, da spričo vprašanj, ki se vsiljujejo ob izstopu tolikih somišljenikov, ne ve, kaj naj začne. Ljudem je na vsak način treba dati za verske praznike in običaje kako nadomestilo, ki bo zadoščalo — lepočutju. Nato okrožnica navaja celo vrsto vprašanj: Kako naj se nadomeste krstni, poročni in mrljski verski obredi, kako božični in velikonočni običaji, kako razne procesije, kako nedeljska služba božja? Kako se uredi pravna vzgoja v šoli in kako vzgoja ljudstva?

Ti ljudje, ki so začeli odpadniško propagando, si torej niso bili in si še danes niso na jasnem o najprvotnejših načelih in potrebah notranjega življenja množic.

Začeli so to propagando čisto lahko-miselno, iz enodnevnih strankarsko-političnih interesov in sedaj se zbegano vprašujejo, kako in kaj z nevero množic. Ali si je mogoče misliti večjo brezvestnost, večje demagoško? Kdaj bo vendar delavstvo odprlo svoje oči in spoznalo, da je socialna demokracija kriva prerokinja, ki se igra z njegovimi praviimi interesi, z njegovo časno in večno srečo in ga tira v pogubo?

Naša društva.

d »Krščanski svetovni nazor v luči ruskih mislecev« je vsebina serij predavanj, ki se bodo ta semester vršila v prvi vrsti za tovariše akademike »Danicarje« in »Zarjane« vsak tork. Predavanja se začno prihodnji tork, dne 5. aprila v dvorani »Akademskega doma« in se bodo obravnavale osnove etike Vladimir Solovjova. Tovariši naj se polnoštevilno udeležijo.

d Uradnice in trgovske nastavljenke iz Krekove prosvete imajo danes ob 7. uri predavanje.

Katoliški obzornik.

* Podjetnost francoskih katoličanov. Zaradi organizacije katoliškega delavstva je ustanovil duhovnik Courquin leta 1890. šolo za mojstre v predilnicah in tkalnicah. Leta 1910 je ustanovilo nekaj mladih obrtnikov šolo za mehanike. Mojstri, kateri prihajajo iz teh šol, zbirajo krog sebe delavstvo enakega mišljenja, kjer ga pa ni, začno z učenci. K nadaljnjemu razmahu je pripomogla vojska. Ko je namreč obrt v zasedenem ozemlju zastala, so tam ustanovili še trgovsko šolo, ki je imela obrtno šolo izpopolniti.

Gospodarstvo.

= Konkurs velike ameriške uvozne in izvozne trdke v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da je prišla v denarne stiske firma »Gaston a William Wigmore«, ena največjih izvoznih in uvoznih firm v Združenih držav. Vzroka bankrota sta zlasti dva: 1. ker ne dobi plačanih ogromnih dobav, poslanih carski in Kerenskemu vladi in 2. ker so padle cene blagu, ki ga ima v svojih skladiščih ogromne zaloge.

Raznoterosti.

r Najmočnejši brezžični brzojav na svetu? »Kurjer Poranny« poroča, da namera-va ameriška družba »Radio« zgraditi v Varšavi 12 kovinastih stolpov, visokih po 400 čevljev, ki bodo prejemali in oddajali v minuti po 20 besed. To ima biti ena največjih brezžičnih postaj na svetu.

r Politične prerokbe. Nemški kulturni zgodovinar dr. Max Kemmerich je izdal brošuro o bližnjem političnem razvoju v Nemčiji. Po njegovih računih se bo ruska revolucija dovršila najkasneje 1922, leta z zmago starega režima. 1923. leta bo v Rusiji zopet vladal car iz rodbine Romanovih, Imel bo neomejeno oblast. To bo dalo znamenje monarhistom v Nemčiji, da bodo začeli državljansko vojno. Ta vojna bo trajala dve leti in se bo končala s popolnim porazom monarhistov. Njihovega vladarja, ki bo pripadal neki severonemški dinastiji, bodo republikanci ujeli in obsodili na smrt. Vsi ti preobrati se bodo dovršili med 1927. in 1931. letom. Nato pride čas najstrašnejšega terorja, ki bo trajal 6 let. Tedaj bo nastopil velik mož in proglasil vojaško diktaturo, ki bo trajala pet let. Za njo pa pride zopet — monarhija.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiskar Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.